

Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för hälsa

KVINNORS KÄNSLOR EFTER INDUCERAD ABORT

CAROLINE WAHLQVIST

Examensarbete 15 hp
VO1303
Sjuksköterskeprogrammet, 180hp
Oktober, 2010

Handledare: Cecilia Fagerström
Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för hälsa
371 79 Karlskrona

Kvinnors känslor efter inducerad abort

CAROLINE WAHLQVIST

Wahlqvist, C. Kvinnors känslor efter inducerad abort. *Examensarbete i vårdvetenskap 15 högskolepoäng*. Blekinge Tekniska Högskola: Sektionen för hälsa, 2010.

SAMMANFATTNING

Inom EU är det tillåtet att göra abort som högst upp till den 24 graviditetsveckan men Sverige är det enda land i Europa som tillåter fri abort upp till den 18 graviditetsveckan. Avbrytande av havandeskap får endast ske innan fostret utvecklats så pass mycket att det anses vara livsdugligt utanför kvinnans kropp. De olika typerna på inducerad abort är medicinsk abort och kirurgisk abort. Eftersom varje kvinna har sin egen bakgrund och är olika sårbar vill författaren med denna studie undersöka kvinnors känslor efter inducerad abort för att skapa en förståelse för vilka känslor som upplevs då känslor kan skilja sig från person till person, och för att abort i dagens samhälle är vanligt förekommande. Syftet med denna studie var att få en förståelse om kvinnors känslor efter inducerad abort. En litteraturstudie med innehållsanalys gjordes på åtta vetenskapliga artiklar innehållande kvalitativ metod. Artiklarna granskades först enligt Willman, Stoltz & Bathsevani bedömningsmall och därefter utifrån en mall för vetenskaplighetsgranskning beskriven av Granehein & Lundman för att vara säker på att artiklarna hade vetenskaplig evidens. I resultatet framkom blandade känslor som kvinnor upplever upp till tio år efter aborten. Exempel på känslorna är *nedstämdhet, skuld, sorg ångest och förlust*, men även positiva känslor som *lättnad* och bättre *självförtroende* upplevdes. Nästan alla kvinnor som genomgått en abort blir mer eller mindre känslomässigt påverkade. Även om förekomsten av lättnad var en dominerande känsla fanns en liten grupp kvinnor som drabbades av nedstämdhet som ibland ledde till svår depression. Även om negativa känslor upplevdes efter aborten ångrade kvinnorna sällan sitt beslut om abort. Genom att lyssna till kvinnornas känslor blir det lättare att förstå kvinnornas situation och därigenom kan omvårdnadsbehoven lättare tillgodoses.

Nyckelord: Kvinnor, inducerad abort, känslor

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
BAKGRUND	1
Abort	1
Olika typer av inducerad abort	1
Medicinsk abort	1
Kirurgisk abort	1
Orsaker till abort	2
Känslor efter abort	2
Teoretisk referensram	2
Lidande	2
Välbefinnande	3
SYFTE	3
METOD	3
Datainsamling	3
Urval och kvalitetsgranskning	4
Analys	4
RESULTAT	4
Nedstämdhet	5
Sorg	5
Lättnad	6
Självförtroende	7
DISKUSSION	7
Metoddiskussion	7

Resultatdiskussion	8
SLUTSATS	10
REFERENSER	11
BILAGEFÖRTECKNING	13

INLEDNING

Man kan aldrig se vilka känslor en människa har inom sig, det är bara individen själv som upplever sina egna känslor. Varje kvinna har sin egen bakgrund och erfarenhet. De kvinnor som hamnar i abortsituationer är inte, och kommer aldrig vara, någon homogen grupp. Författaren vill med denna studie undersöka kvinnors känslor efter inducerad abort för att skapa en förståelse för vilka känslor som upplevs då känslor kan skilja sig från person till person, och för att abort i dagens samhälle är vanligt förekommande. Sjukvårdspersonal träffar kvinnorna under abortförfarandet, men kvinnorna kan vid ett senare tillfälle i livet komma i kontakt med vården av en annan orsak.

BAKGRUND

Abort

Abort kommer ursprungligen från det latinska ordet abortus och betyder avbrytande av havandeskap. I medicinskt språkbruk betyder abort spontana och provocerade missfall, men i dagligt språkbruk används ordet abort som benämning för avsiktligt provocerat avbrytande av ett havandeskap. Avbrytande av havandeskap får endast ske innan fostret utvecklats så pass mycket att det anses vara livsdugligt utanför kvinnans kropp (Wahlberg, 2004). Inducerad betyder enligt Svenska akademins ordlista (2007) framkallad.

Sverige är det enda land i Europa som tillåter fri abort upp till den 18 graviditetsveckan (Wahlberg, 2004). Enligt Aisling & Porter (2010) tillåter EU-lagen abort som högst upp till den 24 graviditetsveckan, men då ska två läkare besluta att det föreligger risk för kvinnans fysiska eller mentala hälsa, eller att allvarliga risker föreligger hos barnet om graviditeten fortsätter. Förutsatt att behovet av en abort följer de lagstadgade kriterierna behöver kvinnan inte ha samtycke av sin egen läkare, partner eller familj (a.a.). Kvinnor som gjort abort kan vid ett senare tillfälle i livet söka vård av en annan orsak och kan då tänkas hamna på en vanlig vårdavdelning.

Olika typer av inducerad abort

Medicinsk abort

Den medicinska metoden, kallad medicinsk abort, kan kvinnan välja till och med nionde graviditetsveckan. Denna abortmetod kan likna ett missfall med kraftiga blödningar. Kvinnan får ta ett hormon i tablettform som slår ut graviditetshormonet, och som därmed förbereder kroppen att stöta ifrån fostret (Wahlberg, 2004). Medicinsk abort är accepterad och registrerad i EU sedan 1992. Idag används denna typ av abort i samtliga EU-länder, förutom i Polen, Portugal och Irland där det fortfarande är förbjudet att utföra abort (a.a.).

Kirurgisk abort

Den kirurgiska aborten kan genomföras fram till och med graviditetsvecka 13. Ett rörformat instrument förs in i livmodern och kopplas till en vakuumslang så att fostret kan sugas ut. Många kvinnor upplever denna metod som mycket smärtsam, därför erbjuds lokalbedövning eller narkos där kvinnan sövs ner. Den kirurgiska aborten utförs av en gynekolog och tar ca tio minuter (Wahlberg, 2004).

Orsaker till abort

Motiveringen till att göra abort har förändrats under de senaste 100 åren. De vanligaste orsakerna är; Ekonomiska problem, inte tid för fler barn, rädsla för att förändra sin livsstil, är för ung, oseriöst förhållande och att kvinnans partner inte vill ha barn (Nordal-Broen, Moum, Sejersted-Bödker & Ekeberg, 2004). Enligt undersökningar som Wahlberg (2004) gjort om abortsökande kvinnor framkom tankar om att ett barn skulle vara ett hinder i kvinnornas liv då de ansåg att de var för unga, lågutbildade, och/eller instabil social situation och därmed inte kände sig tillräckligt redo för att ta hand om ett barn. I enstaka fall framkom det att kvinnor gjort abort på grund av sjukdom. En kvinna som en gång råkat ut för en oönskad graviditet är oftast väldigt försiktig efteråt och noga med preventivmedel (a.a.).

Känslor efter abort

Enligt Svenska akademiens ordlista (2007) betyder känsla kännande eller upplevelse av lust eller olust av sinnesupplevelse. I en studie av Kero, Högberg & Lalos (2004) förekommer blandade känslor som överklighet, förtvivlan, ångest, tomhet, panik, skuld och sorg men även känslor som lycka och lättnad. Mognad, fördjupad självkänedom och stärkt självkänsla och identitet är andra känslor som kan förekomma efter inducerad abort (a.a.).

I studien från Kero et al. (2004) studerades kvinnors resonemang, reaktioner och känslor under ett år efter genomförd abort. Resultatet visar att de flesta kvinnor inte mår känslomässigt dåligt i form av känslor av panik och förtvivlan efter aborten. Mer än hälften känner sig mer psykiskt mogna efter aborten och upplever känslor av lättnad. I studien framkommer även att de kvinnor som inte har känslor av ångest, panik och förtvivlan efter aborten är de som prioriterar arbete, studier och/eller de barn som redan finns. (a.a.).

Studier visar att en kvinna som får stöd från sin manliga partner om beslutet att göra abort, har en betydligt bättre anpassning att må bra och gå vidare efter aborten. Det kan även, tvärtom, ses att de kvinnor som inte får stöd från närstående, speciellt manlig partner, mår känslomässigt dåligt efter aborten (Nordal-Broen et al. 2004). Vidare beskrevs att den grupp kvinnor som får allvarliga känslomässiga störningar efter en abort, i form av kraftig depression och ångest, är få (a.a.). Anledningen till att kvinnor har olika känslor efter en inducerad abort kan tänkas bero på varje kvinnas bakgrund som exempelvis uppväxt med skilda föräldrar eller andra familjeproblem. Det kan också tänkas bero på att människor är olika sårbara och hur man kan ta en sorg eller förlust.

Teoretisk referensram

Författarens val av teoretisk referensram och fenomenen *lidande och välbefinnande* ligger som grund i detta arbete då författaren anser att människan är unik med individuella känslor även i abortsammanhang. De flesta kvinnor som genomgår en abort känner oftast lidande eller välbefinnande efteråt (Kero et al. 2004).

Lidande

Att uppleva hälsa och att uppleva sig själv som en hel människa innebär att känna att man är rädd om sitt eget liv och om sig själv som unik människa. Ett sätt att vara rädd om sitt eget liv och sig själv som unik människa kan vara att kunna hantera sitt lidande. Lidandet måste bemötas och ges tid att läka, vilket går fort hos vissa människor och långsammare hos andra. Det finns olika typer av lidande, till exempel är livslidande en del av en människas hälsoperspektiv, medans sjukdomslidande innebär lidande på grund av sjukdom eller annan

ohälsa. Sjukdomslidandet kan ur medicinskt språkbruk vara till exempel smärta (Dahlberg, Segersten, Nyström, Suserud & Fagerberg, 2003). Många kvinnor upplever negativa känslor efter abort vilka kan vara ett lidande för den individuella individen. Lidande efter abort kan exempelvis vara smärta, ångest, depression, tvivel och ilska (Pope, Adler & Tschann, 2001).

Välbefinnande

Dahlberg et al. (2003) menar att välbefinnande är lika viktigt att uppnå som det är att förhindra lidande. Ett välbefinnande kan vara sett ur ett existentiellt perspektiv som betyder att välbefinnande kan vara individuellt utifrån varje människas egna önsknings. Förhållandet mellan lidande och välbefinnande kan likna vid ett spänningsförhållande som skapar en kamp mellan dessa båda uttrycksformer för hälsa. Lidande och välbefinnande kan även förekomma samtidigt. Inom vården är målet att lindra patienters lidande och möjliggöra en upplevelse av välbefinnande för patienterna (a.a.). Kero et al. (2004) som undersökt kvinnors välbefinnande och mentala hälsa efter abort menar att majoriteten av de 58 kvinnor som ingår i studien och genomgick abort upplever välbefinnande som lättnad efteråt.

SYFTE

Syftet var att beskriva kvinnors känslor efter inducerad abort.

METOD

Metoden för denna studie var en litteraturstudie innehållande sex artiklar med kvalitativ metod och två artiklar med kombinerad kvalitativ/kvantitativ metod i vilka endast den kvalitativa delen har använts. En litteraturstudie innebär att söka och kritiskt granska och sammanställa litteraturen inom ett valt område. Därefter tolkas och värderas materialet som hittats (Willman, Stoltz & Bahtsevani, 2006). Kvalitativ metod syftar på forskning som ger beskrivande data, exempelvis människans egna skrivna eller talande ord och observerbara beteenden. Den kvalitativa metoden vill undersöka hur ett fenomen är beskaffat, till exempel en karaktär eller egenskap hos någonting (Olsson & Sörensen, 2007). Författaren ville i detta arbete beskriva kvinnors känslor efter inducerad abort med hjälp av kvinnors individuella upplevelser och känslor, exempelvis citat och/eller sammanställningar av intervjuer som fanns i artiklarna, därav valet av kvalitativ metod.

Datainsamling

Artikelsökningarna gjordes i Cinahl, Medline och Elin vid olika tillfällen. Sökorden var: Abortion, induced, distress, experience, mental, growth, relation, painful, postabortion, women, reflection, health och well-being. Några sökord översattes från svenska till engelska via Medical Subject Headings (MESH) som författaren kom i kontakt med via Blekinge tekniska högskolas (BTH) bibliotek på internet och resten av sökorden gjordes en egen översättning på. Booleska söktermer som användes mellan sökorden var endast AND.

Inklusionskriterier: Artiklarna skulle vara skrivna på svenska eller engelska och ha en kvalitativ ansats eller både kvalitativ/kvantitativ där enbart den kvalitativa delen användes och analyserades. De skulle vara publicerade mellan 1990-2010. Artiklarna skulle handla om kvinnors känslor efter inducerad abort och alla åldrar inkluderades. Artiklarna skulle inkludera kvinnors känslor inte längre tillbaka än tio år efter aborten.

Exklusionskriterier: Missfall och mannens upplevelse.

Urval och kvalitetsgranskning

Trettioen abstrakt lästes på artiklar där titeln kunde tänkas matcha studiens syfte. Vid många träffar lades linked full text (artiklar i fulltext) eller ett nytt sökord till för att antalet träffar skulle bli hanterbart, (bilaga I). Nio artiklar valdes ut (bilaga I) och kvalitetsgranskades en i taget enligt Willman m.fl. (2006) där sexton frågor besvarades och sedan bedömdes artikeln in i bra, medel eller dålig kvalitet, (bilaga II). Därefter vetenskaplighetsgranskades artiklarna utifrån en mall för artiklar med kvalitativ metod enligt Carlsson & Eiman (2003), (bilaga III), detta för att författaren ville vara säker på att artiklarna hade vetenskaplig evidens. Efter genomförd vetenskaplighetsgranskning bedömdes de nio artiklarna in i bra, medel eller dålig kvalitet varav fem artiklar bedömdes som bra kvalitet och tre som medel kvalitet, (bilaga IV). En artikel med dålig kvalitet uteslöts efter vetenskaplighetsgranskningen.

Vetenskaplighetsgranskningens mall (a.a.) hade en fråga om patienter med lungcancerdiagnos har undersökts. Denna fråga ströks då den inte passade in som fråga eftersom lungcancer inte undersöktes i detta arbete. Poängsättningen räknades därför om till 47 poäng som maxpoäng, istället för de 48 maxpoäng som mallen hade när frågan med lungcancer var inräknad. Procentgraderingen ändrades även den till 47 poäng = 100 %. Utifrån vetenskaplighetsmallen poängsattes artiklarna där 47 poäng var maxpoäng och visade bra evidens. Poängen räknades om i procent (%), där 60 % = grad III, 70 % = grad II och 80-100 % = grad I.

Analys

Utifrån innehållet i artiklarna gjordes en kvalitativ innehållsanalys som beskrivs av Graneheim och Lundman (2004). En kvalitativ innehållsanalys söker variationer i texten som analyseras för att kunna se likheter och skillnader (a.a.). Innehållsanalysens objekt är kommunikationsinnehållet, t.ex. i intervjuer om hur personer upplever hälsa (Olsson & Sörensen, 2007).

Först läste författaren ensam igenom artiklarna och meningsbärande enheter togs ut flera gånger. Därefter numrerades de meningsbärande enheterna med samma nummer som artikeln meningsenheterna kom ifrån. Därefter översattes enheterna från engelska till svenska för att få en förståelse. Det väsentliga i meningen togs ut och bildade en kod som sammanfattningsvis tog upp det viktigaste i meningsenheten. De kodade meningsenheterna grupperades slutligen in i subkategorier som återspeglade meningsenhetens innehåll. Utifrån subkategorierna bildades en kategori som med ett ord tog upp vad meningsenheten handlade om i enlighet med Graneheim & Lundmans (2004) innehållsanalys, (bilaga V).

RESULTAT

Tabell 1. Översikt för kategorier och subkategorier.

Kategorier	Subkategorier
Nedstämdhet	Skuld Ångest
Sorg	Förlust
Lättnad	-
Självförtroende	Mognad

Nedstämdhet

Nedstämdhet bland kvinnor som gjort abort är vanligt förekommande, speciellt en kort tid efter aborten (Kero, Högberg, Jacobsson & Lalos, 2001). Det finns ett mycket starkt samband mellan depression och abort (Fergusson, Horwood & Ridder, 2006). Några kvinnor kände sig arga och nedstämda och ångrade sitt beslut eftersom de hade varit så nära att bli mammor (Shahnaaz, 1997). I en studie upplevde 33 av 854 kvinnor svår depression som kvarstod under en längre tid efter aborten (Söderberg, Janzon & Sjöberg, 1998). Många kvinnor som gjorde abort, och som i allmänhet hade en positiv inställning till abort som ett val vid oönskad graviditet, tyckte att det var okej om andra kvinnor gjorde abort, men att det är oacceptabelt att de själva gjort det. Känslan som infann sig när en kvinna gjort abort och sedan ansåg att de ångrade sig kunde i många fall orsaka depressioner (Alex & Hammarström, 2004). I vissa fall kunde självmordstankar ses (Fergusson et al. 2006). Många kvinnor som gjort abort tyckte längre inte om abort efter att de själva gjort en (Goodwin & Ogden 2007).

Några kvinnor upplevde skuld omedelbart efter aborten. Kvinnorna beskrev hur de försökte ta itu med skulden genom att "stänga ute" allt annat som kunde störa deras bearbetning. En kvinna i studien kände sig mycket besviken på sig själv efteråt för att hon gjort abort då hon som många andra kvinnor trodde att det var något hon aldrig skulle behöva uppleva. En del kvinnor ansåg att de var för "mogna" för att göra abort och upplevde efteråt skuldkänslor (Goodwin & Ogden, 2007). Det framgick tydligt att unga kvinnor mellan 18-20 år kände skuld för att ha tagit livet av ett levande barn. Skuldkänslorna kunde även komma tillbaka en tid efter aborten när de hörde spädbarnsskrik. De unga kvinnorna uttryckte då hur deras abortminnen kom tillbaka och medförde nya skuldkänslor som fick bearbetas på nytt (Halldén, Christensson & Olsson, 2009). Religiös tro, exempelvis katolicism som är emot abort fick kvinnor som gjort illegal abort att känna skuld till sig själva efteråt. Några kvinnor kände så starka skuldkänslor att de kände att de hade svikit deras religiösa tro och på grund av detta tog det lång tid innan vissa kvinnor kunde gå till kyrkan igen (Shahnaaz, 1997).

Många kvinnor ångrade att de inte hade sett barnet antingen via ultraljud eller efter att det hade aborterats ur kroppen (Goodwin & Ogden, 2007). Kvinnorna undrade även vilket kön barnet hade haft och de ångrade att de inte hade frågat läkaren/gynekologen det då de visste att de aldrig skulle få svar på den frågan. Några ångrade att de gjort abort eftersom de efteråt ansåg att de fattat fel beslut. I en del fall förekom att kvinnorna hade mått bra direkt efter aborten men en tid efter började de tänka på aborten och ångrade sig. I de fall där kvinnorna hade ordnat med sin abort väldigt snabbt upplevdes ofta ångest efteråt, de trodde att om de hade fått mer tid att tänka över sitt beslut hade de nog inte gjort abort (a.a.).

Sorg

Sorg efter aborten visade sig vara en vanligt förekommande känsla i de fall där kvinnorna försökte bearbeta abortminnena genom att ofta gå tillbaka och tänka på tiden direkt efter aborten (Shahnaaz, 1997). Då aborten var ett val på grund av oönskad graviditet förväntade sig kvinnorna en känsla av befrielse efteråt, därför kunde kvinnorna inte känna igen sig i sorgen. Att ha gjort abort sent, runt vecka tretton, orsakade svår sorg efter aborten för då var kvinnorna medvetna om hur stort barnet var. I vissa fall där kvinnorna hade känt sig pressade utav sin partner att göra abort framkom sorg efter aborten (a.a.). Tankar om att ha varit det aborterade barnets mamma var enligt Halldén et al. (2009) återkommande när situationer i vardagen påminde dem om att ha missat ett föräldraskap. Exempel på sådana situationer kunde vara när de såg ett spädbarn. En kvinna beskrev känslan av att det pågick ett krig inom

henne (Goodwin & Ogden, 2007). Hon menade att kriget var alla känslor av besvikelse och sorg, att hon aldrig någonsin kommer att återhämtas från detta och att ingen kommer kunna älska henne för det hon gjort. Hos de kvinnor som gjort sin abort för flera år sedan kunde känslorna ha varit "bortglömda" under en lång tid för att sedan komma tillbaka många år efteråt. En kvinna skiljde sig från sin man och antagligen orsakade skilsmässan att känslorna av sorg efter aborten kom tillbaka igen. Att bearbeta sin sorg genom att läsa om fosterutveckling på olika webbsidor på internet var bra för en av kvinnorna. Genom att titta på fosterutveckling kunde hon se exakt hur stort fostret hade varit när hon gjorde abort (a.a.).

Aborten betydde förlust av ett barn, förlust av en fantasi om något och förlust av något viktigt i partnerrelationen (Shahnaaz, 1997). Att vara gravid skulle också kunna ha gett kvinnorna en annan dimension på livet som förde med sig erfarenheter eftersom vissa hann uppleva en moderskänsla och en känsla av att faktiskt ha haft ett levande barn i sig (Alex & Hammarström, 2004). Direkt efter aborten fanns en omedelbar känsla av förlust och en känsla hur de känner sig alldeles tomma inombords hos några kvinnor. De beskrev även hur känslorna av sorg och förlust minskade med tiden och numera är det bara en erfarenhet som tillhör deras förflutna, att förlusten bara var en kort reaktion (Goodwin & Ogden, 2007). Att ha gjort ett ultraljud innan aborten utfördes kunde få en del kvinnor att tänka tillbaka på fostret, och några insåg då vilken förlust det innebar att inte längre ha fostret i sin kropp (Shahnaaz, 1997).

Lättnad

En grupp kvinnor uppgav att de endast berörts med en känsla av lättnad. Direkt vid uppvaknandet efter aborten beskrev en kvinna känslan av att känna sig lätt som en fjäder och hur hennes liv hade återfått en känsla av normalitet (Goodwin & Ogden, 2007). Kvinnorna som upplevde lättnad såg aborten som antingen en neutral eller positiv erfarenhet och kände att det hade en gynnsam effekt på deras liv (Goodwin & Ogden, 2007). Känslan av lättnad, att allt var över och att inte behöva oroa sig för en oönskad graviditet lägre, att kunna gå vidare med sina liv och inte belastas med ansvar för det barn som de inte var redo att ha beskrivs i en studie (Shahnaaz, 1997). När beslutet om att lösa problemet med en oönskad graviditet togs, och abort utfördes, ansåg de flesta kvinnor efteråt att det var ett avslutat kapitel i deras liv. Dock uppgav flera kvinnor att de tänkte eller drömde om barnet runt den tiden det skulle ha fötts (Osler, David & Morgall, 1997). Många tankar gick till hur mycket de hade tyckt om hur deras kropp skulle ha sett ut om de fortsatt graviditeten, trots det upplevdes ändå känslor av lättnad. Lättnad kunde även upplevas då kvinnorna tänkte på barnens rättigheter (Alex & Hammarström, 2004);

"You should not have a baby for your own sake, because the child has not asked to come into the world" (a.a., sid 164)

En känsla av lättnad efter aborten kunde även vara vetskapen om att kunna bli gravid. De började tänka på sin kropp på ett annat sätt, att det är helt otroligt vad den kan göra (Alex & Hammarström, 2004). Att gå tillbaka till det normala igen var enligt Halldén et al. (2009) beskrivet som en lättnad;

"The relief came straight after i'd had the abortion. It felt wonderful, that the whole circus was over and I could go back to normal. It wasn't relief over getting rid of the child, really, it wasn't like that. It was just that all the trouble was gone." (a.a., sid 247).

Självförtroende

Att ha erfarenheter efter en abort visade sig hos några kvinnor ha påverkat deras självförtroende på så vis att de kände sig säkrare på sig själva efteråt. De unga kvinnor som gjort abort trodde sig känna att de kunde ta mer ansvar för sina val när det gällde deras egen välfärd och andras välbefinnande (Halldén et al. 2009). En kvinna beskrev dock hur hennes självförtroende påverkades negativt (Goodwin & Ogden, 2007). Hon uttryckte sig vara mindre säker på sin egen förmåga och grundläggande moraliska värderingar, och hade en känsla av att självförtroendet varit bättre innan hon gjorde abort. Efter aborten beskrev en del kvinnor känslan över att de kände sig mer mogna. Speciellt upplevde de unga kvinnorna mognad då de upplevt ”den vuxna” känslan av att ha varit gravid. Mognaden påverkades också positivt över att det i de flesta fall var de själva som fattade beslutet att göra abort (a.a.).

DISKUSSION

Metoddiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka kvinnors känslor efter inducerad abort utifrån en kvalitativ metod. Det visade sig att det fanns få studier från Norden som motsvarade detta arbetes syfte, så sökningen utökades till Europa. Författaren var inte riktigt nöjd med de europeiska artiklarna då många artiklar var av kvantitativ metod, så sökningen utökades istället till hela världen. De länder som ingår i denna studie är Sverige, Danmark, Storbritannien, Nya Zeeland och Sydafrika. I Sydafrika, som är ett utvecklingsland är det förbjudet för kvinnan att göra abort och befolkningen, som mestadels består av katoliker är i allmänhet emot abort, därför sökte kvinnorna själva upp någon som kunde utföra deras abort illegalt (Shahnaaz, 1997). Sökningen på artiklar från hela världen upplevdes inte ha någon negativ påverkan på resultatet. Det kan finnas en möjlighet att relevanta artiklar i databaserna har förbisetts på grund av att enbart titlar och abstrakt lästes i första hand. Det kan även vara så att relevanta artiklar på andra språk än svenska och engelska har blivit uteslutna, likaså andra känslor som kan förekomma i andra artiklar. Översättningen av sökorden från svenska till engelska gjordes av vissa sökord via Medical Subject Headings (MESH) och upplevdes som ett bra hjälpmedel. Resten av sökorden översattes på egen hand med hjälp av författarens engelska kunskaper eller med hjälp av ett svenskt-engelskt lexikon. Booleska söktermer som användes vad endast AND för att sökningarna skulle inkludera så mycket beskrivningar av känslor som möjligt. Anledningen till att OR inte användes var att inte riskera att utesluta något i innehållet som kunde vara av betydelse för syftet.

Trettioen abstrakt lästes och nio artiklar valdes ut där titeln skulle kunna tänkas matcha detta arbetes syfte. Fem artiklar bedömdes som god kvalitet (grad I), tre artiklar som medel kvalitet (grad II) och en artikel med dålig kvalitet (grad III) som uteslöts och istället användes i bakgrunden. Författaren anser att det inte har någon negativ inverkan på arbetet att ha tre artiklar med medelbra kvalitet eftersom artiklarnas kvalitet inte påverkar känslorna i artiklarna. Fördelen med litteraturstudien är att det visade sig vara ett lämpligt val då tidigare forskning tydligt visar vilka känslor kvinnorna hade efter aborten och att det betyder att forskningen kommit fram till liknande resultat. Eftersom detta arbete är en litteraturstudie kan författaren enkelt se likheterna som artiklarna har med varandra, vilket tolkades som att varje artikel verkade pålitlig och trovärdig. Nackdelen med litteraturstudien är dock att det som använts i artiklarna blir en sekundär sammanställning utav tidigare forskning, då tidigare författare kan ha haft ett annat syfte med sin studie. Som alternativ till litteraturstudie hade studien istället kunnat göras med enkäter med öppna svarsalternativ eller intervjuer eftersom

det hade känts mer pålitligt att bygga detta arbete på primär fakta som författaren hade kunnat få via ett sådant tillvägagångssätt.

Artiklarna lästes flera gånger igenom av författaren för att skapa en bild och förståelse över artiklarnas handling/innehåll. En innehållsanalys av Graneheim & Lundman (2004) användes i studien för att få en översikt av artiklarnas innehåll och för att kunna genomföra resultatet togs meningsbärande enheter ut. En innehållsanalys inriktar sig på innehållet i det som sägs, t.ex. i en intervju (Olsson & Sörensen, 2007). Att innehållsanalysen eventuellt kan ha påverkats av författarens förståelse/förförståelse är författaren medveten om samt att analysen bygger på tolkning som gjordes av enbart en person och dennes tolkning och förförståelse.

Artiklarna skulle vara publicerade efter 1990. Årtalet kan verka gammalt men tidsperspektivet sattes från 1990 då artikelåtkomsten var begränsad. Studien inkluderade alla åldrar på de kvinnor som gjort abort. På artiklarna, som var skrivna på engelska gjordes en egen översättning med hjälp av ett engelskt-svenskt lexikon. Då engelska inte är författarens modersmål kan eventuella feltolkningar förekomma. Något som upplevdes svårt var när de olika kategorierna skulle bildas, men hjälp togs av Graneheim & Lundmans (2004) analysmetod och därefter upplevdes kategoribildningen något lättare eftersom där framkom att kategorin ska svara på studiens syfte.

Kvinnor i alla åldrar inkluderades eftersom känslorna kan tänkas vara desamma oavsett ålder. De olika åldrarna verkar inte ha påverkat resultatet. En tidsbegränsning sattes där intervjuerna i artiklarna skulle ha utförts från dagen efter upp till tio år efter aborten. Anledningen till denna tidsbegränsning är att känslorna skulle vara någorlunda färskas och att inte kvinnorna skulle ha hunnit glömma bort vilka känslor de haft. Hos vissa kvinnor förändrades känslorna med tiden, dvs. känslorna var i många fall mer negativa i form av nedstämdhet, men nedstämdheten försvann ibland med tiden (Goodwin & Ogden, 2007).

Studien är endast genomförd av en författare, vilket kan ha både positiva och negativa effekter på studieresultatet. De positiva effekterna är att författaren själv har kontroll över materialet. Negativa effekter kan vara att författaren inte har någon att bolla idéer, frågor och tankar med. Negativt att skriva själv kan även vara att artiklarna blir granskade på ett partiskt vis då det bara är en person som läser och granskar dem.

Resultatdiskussion

Det finns ett starkt samband mellan depression och abort då det visar sig att nedstämdhet efter abort är vanligt förekommande, speciellt en kort tid efter aborten. Detta kan styrkas av Hess (2004) som menar att kvinnorna hatar att vara i en depression efter aborten. Några kvinnor i den här studien beskriver hur de efter aborten hade svårt att hantera att de gjort abort och ville nu komma ur sin depression. De beskriver hur de hatar sig själva för att de är nedstämda. En kvinna tog efter aborten kontakt med sjukvården på grund av återkommande självmordstankar. Studien av Hess (2004) visar även att de kvinnor som försöker ”trycka undan” känslor och inte tänka på sin abort drabbas av skuld och ångest senare i livet som kvarstod i många år. I en annan studie, genomförd av Bradshaw & Slade, (2003) förekom stark ångest direkt efter aborten hos några kvinnor och även senare i livet när kvinnorna på något sätt blev påmindas om aborten drabbades de av ångest. Dahlberg et al. (2003) skriver att ett lidande måste erkännas och accepteras utav personen själv för att kunna läka. Lidande efter abort kan vara sjukdomslidande, som i abortsammanhang i många fall kan bero på att kvinnan upplever lidande på grund av någon form av ohälsa såsom nedstämdhet.

Upplevelse av sorg efter aborten är vanligt förekommande hos många kvinnor då de bland annat sörjer förlusten av ett barn och förlust av en fantasi om något. Sorg kan även ses hos de kvinnor som känt sig pressade utav sin partner att göra abort. Då aborten var ett val på grund av oönskad graviditet förväntar sig kvinnorna en känsla av befrielse efteråt, därför kunde en del av kvinnorna inte känna igen sig i sorgen. Resultatet ligger i linje med Pope et al. (2001) studie där sorg och förlust ofta kunde ses hos kvinnorna ett tag efter aborten, för att sedan minska kraftigt efter en tid. I en människas liv finns alltid någon form av lidande, som kan vara utlöst av olika faktorer och uppstå närsomhelst i livet. Dahlberg et al. (2003) menar att lidande kan uppstå när en människa upplever något ovanligt eller tragiskt i sitt liv. Som framkommer i resultatet känner de flesta kvinnorna att aborten på ett eller annan vis påverkar deras liv på så vis att de känner sig tomma inuti och vid den tidpunkten känner kvinnorna att de aldrig någonsin kommer att bli älskade igen på grund av att de gjort abort.

Det kan tänkas att det inte finns mycket positiva känslor efter att ha gjort abort, men en känsla som förekommer hos väldigt många kvinnor är lättnad. Det finns även de kvinnor som uppger att de inte haft någon annan känsla än just lättnad. Kvinnorna som upplever lättnad ser aborten som antingen en neutral eller positiv erfarenhet och känner att aborten har en gynnsam effekt på deras liv. En känsla av lättnad efter aborten kan även vara vetskapen om att kunna bli gravid. De började tänka på sin kropp på ett annat sätt, att det är helt otroligt vad den kan göra. Detta resultat kan jämföras med en studie av Hess (2004) i vilken alla kvinnor upplevde att deras liv intog en positiv förändring efter aborten. Några utav dessa kvinnor beskriver hur de började engagera sig i kvinnors rätt att välja själva i samhället, vilket kan vara ett sätt att bemästra känslor efter en abort. Att uppleva en känsla av lättnad kan även tänkas vara en känsla av välbefinnande. Ett välbefinnande kan enligt Dahlberg et al. (2003) upplevas individuellt och ett välbefinnande kan skapas av olika faktorer. Frågor kan tänkas uppstå om hur välbefinnande kan vara möjligt efter att ha genomgått en abort. Förhållandet mellan lidande och välbefinnande kan som svar på detta ses som ett spänningsförhållande där antingen lidande eller välbefinnande upplevs, eller upplevs välbefinnandet samtidigt som lidandet. Därför kan välbefinnande upplevas efter abort med positiva känslor som lättnad då kvinnorna känner sig befriade från något olämpligt eller oönskat.

Erfarenheter av abort visar sig hos några kvinnor påverka deras självförtroende på så vis att de känner sig säkrare på sig själva efteråt. De unga kvinnor som gjort abort känner att de kan ta mer ansvar för sina val när det gäller deras egen välfärd och andras välbefinnande. Känslan av att känna sig mer mogen efter aborten beskrevs av en del kvinnor. Speciellt upplever de unga kvinnorna mognad då de upplevt något så "vuxet" som att ha varit gravid. Många kvinnor känner sig även mer mogna över att de, oftast själva hade fattat beslutet att göra abort. Tidigare undersökningar visar ett samband mellan abort och förbättrat självförtroende (Pope et al. 2001). Mer än hälften av kvinnorna studien av Kero et al. (2004) upplevde positiva erfarenheter efter sin abort såsom mognad och förbättrat självförtroende. Flera uppger att de blivit medvetna om en inre styrka de inte visste att de hade (a.a.). En människas självförtroende kan tänkas påverka välbefinnandet på så vis att självförtroendet kan vara bättre ju mer självkänsla som upplevs. Dahlberg et al. (2003) menar att upplevelsen av välbefinnande alltid ska möjliggöras, även i de tillstånd där människan känner sig lidande. I dagens samhälle finns en benägenhet att ignorera eller undanröja lidandet, eftersom lidandet i grunden berör människans värdighet. För att uppnå välbefinnande måste man först erkänna att lidande finns och att man vågar vara i ett lidande (a.a.). Efter att ha gjort abort kan det därför vara viktigt att känna efter ordentligt hur man mår. Mår man dåligt ska tid ges till att "läka" lidandet, och när det är läkt kan självförtroendet bli stärkt och ett välbefinnande kan upplevas.

SLUTSATS

Denna litteraturstudie syftade till att undersöka vilka känslor kvinnor har efter att ha gjort inducerad abort. I stort sett alla kvinnor som genomgått en abort blir mer eller mindre påverkade känslomässigt. Även om förekomsten av lättnad är en dominerande känsla finns det en liten grupp kvinnor som drabbas av nedstämdhet som ibland leder till svår depression. Även om negativa känslor upplevdes efter aborten ångrade kvinnorna sällan sitt beslut om abort. De som aldrig har gjort abort kan bara tänkas ha tankar om hur det skulle kännas efteråt, men i själva verket är det endast kvinnan själv som gjort abort som vet vilka känslorna är efteråt och hur dem upplevs som enskild individ. En viktig aspekt i omvårdnaden kan vara att lyssna till varje kvinnas känslor och fråga hur hon mår. De kan även till fördel erbjudas någon att prata med, exempelvis en kurator. Genom att lyssna till kvinnornas känslor blir det lättare att förstå kvinnornas situation och därigenom kan omvårdnadsbehoven lättare tillgodoses. Med föreliggande studie hoppas författaren kunna bidra till ytterligare forskning om kvinnors känslor efter inducerad abort. Detta för att de kvinnor som gjort abort ska kunna läsa om andra kvinnors känslor efter abort och därigenom förstå att det är fullt normalt att olika känslor förekommer.

REFERENSER

Aisling, S. & Porter, C. (2010). Termination of pregnancy. *Obstetrics, Gynaecology & Reproductive Medicine*. 20(7), 212-218.

Alex, L & Hammarström, A. (2004). Women´s experiences in connection with induced abortion- A feminist perspective. *Nordic College of Caring Sciences*. 18(2), 160-168.

Bradshaw, Z & Slade, P. (2003). The effects of induced abortion on emotional experiences and relationships: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*. 23(7), 929-958.

Carlsson, S & Eiman, M. (2003) *Evidensbaserad omvårdnad*. Malmö.

Dahlberg, K., Segersten, K., Nyström, M., Suserud, B-O. & Fagerberg, I. (2003). *Att förstå vårdvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Fergusson, D., Horwood, J & Ridder, E. (2006). Abortion in young women and subsequent mental health. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 47(1), 16-24.

Goodwin, P & Ogden, J. (2007). Women´s reflections upon their past abortion: An exploration of how and why emotional reactions change over time. *Psychology and Health*. 22,(2) 231-248.

Graneheim, U. H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112.

Halldén, B-M., Christensson, K & Olsson, P. (2009). Early abortion as narrated by young swedish women. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 23(2), 243-250.

Hess, R. (2004). Dimensions of women´s Long -Term Postabortion Experience. *The American Journal of Maternal/Child Nursing*. 29(3), 193-198.

Kero, A., Högberg, U., Jacobsson, L & Lalos, A. (2001). Legal abortion: a painful necessity. *Social Science & Medicine*. 53(11), 1481-1491.

Kero, A., Högberg, U. & Lalos, A. (2004). Wellbeing and mental growth- long term effects of legal abortion. *Social Science & Medicine*. 58(12), 2559-2569.

Nordal-Broen, A., Moum, T., Sejersted Bødtker, A. & Ekeberg, Ö. (2004). Reasons for induced abortion and their relation to women´s emotional distress: a prospective, two-year follow-up study. *General Hospital Psychiatry*. 27, 36-43.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2007). *Forskningsprocessen*. Stockholm: Liber.

Osler, M., David, H & Morgall, J. (1997). Multiple induced abortions: Danish experience. *Patient Education and Counseling*. 31(1), 83-89.

Pope, L., Adler, N. & Tschann, M. (2001). Postabortion psychological adjustment: are minors at increased risk?. *Journal of Adolescent Health*. 29(1), 2-11.

Shahnaaz, S. (1997). Experiences of induced abortion among a group of South African women. *South African Journal of Psychology*. 27(4), 214-223.

Svenska akademiens ordlista (2007) Hämtad 2 september 2010 från <http://www.svenskaakademien.se/web/Ordlista.aspx>

Söderberg, H., Janzon, L & Sjöberg, N-O. (1998). Emotional distress following induced abortions: A study of its incidence and determinants among abortees in Malmö, Sweden. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*. 79(2), 173-178.

Wahlberg, V. (2004) *Minnen efter abort*. Lund: Studentlitteratur AB.

Willman, A., Stoltz, P. & Bathsevani, C. (2006). *Evidensbaserad omvårdnad- en bro mellan forskning och klinisk verksamhet*. Lund: Studentlitteratur AB.

BILAGEFÖRTECKNING

BILAGA I, Databassökning

BILAGA II, Bedömningsmall

BILAGA III, Kvalitetsbedömningsmall

BILAGA IV, Artikelöversikt

BILAGA V, Exempel på innehållsanalys

BILAGA I Databassökning

(Linked full text= sökning på artiklar som finns tillgängliga i fulltext)

Databas	Sökord	Antal artiklar	Urval	Antal lästa abstrakt/medtagna artiklar
CINAHL	Women AND abortion AND reflection	5	Linked full text	5. /1 medtagen
CINAHL	Women AND experience AND abortion	195	Linked full text 1990-2010	3. /2 medtagna

Databas	Sökord	Antal artiklar	Urval	Antal lästa abstrakt/medtagna artiklar
ELIN	Legal AND abortion	1578	Linked full text AND painful	3. /1 medtagen
ELIN	Induced abortion AND experience	79	-	5./1 medtagen
ELIN	Abortion AND well-being	77	-	4./1 medtagen
ELIN	Abortion AND mental	256	AND health	3. /1 medtagen
ELIN	Abortion AND experience	607	-	5./0 medtagna

Databas	Sökord	Antal artiklar	Urval	Antal lästa abstrakt/medtagna artiklar
MEDLINE	Distress AND induced AND abortion	193	Linked full text 1990-2010	3. /1 medtagen

BILAGA II Bedömningsmall Enligt Willman, Stoltz & Bathsevani (2006) (sid 156-157)

Exempel på protokoll för kvalitetsbedömning av studier med kvalitativ metod

Beskrivning av studien

Tydlig avgränsning/problemformulering?

Patientkaraktäristiska

Antal:

Ålder:

Man/kvinna:

Är kontexten presenterad?

Etiskt resonemang?

Urval

- Relevant?

- Strategiskt?

Metod för

- urvalsförfarande tydligt beskrivet?

- datainsamling tydligt beskriven?

- analys tydligt beskriven?

Giltighet

- är resultatet logiskt, begripligt?

- råder datamättnad?

- råder analysmättnad?

Kommunicerbarhet

- redovisas resultatet klart och tydligt?

- redovisas resultatet i förhållande till teoretisk referensram?

Genereras teori?

Huvudfynd

Vilket/-n fenomen/upplevelse/mening beskrivs? Är beskrivning/analys adekvat?

Sammanfattande bedömning av kvalitet

Bra – Medel – Dålig

Kommentar

Granskare (sign):

BILAGA III Kvalitetsbedömningsmall av Carlsson & Eiman (2003)

Exempel på bedömningsmall för studier med kvalitativ metod

Poängsättning	0	1	2	3
Abstrakt (syfte, metod, resultat=3p)	Saknas	1/3	2/3	Samtliga
Introduktion	Saknas	Knapphändig	Medel	Välskriven
Syfte	Ej angivet	Otydligt	Medel	Tydligt
Metod				
Metodval adekvat till frågan	Ej angiven	Ej relevant	Relevant	
Metodbeskrivning (reperterbarhet möjlig)	Ej angiven	Knapphändig	Medel	Utförlig
Triangulering	Saknas	Finns		
Urval (antal, beskrivning, representativitet)	Ej acceptabel	Låg	Medel	God
Patienter med lungcancerdiagnos	Ej undersökt	Liten andel	Hälften	Samtliga
Bortfall	Ej angivet	> 20 %	5-20 %	< 5 %
Bortfall med betydelse för resultatet	Analys saknas / Ja	Nej		
Kvalitet på analysmetod	Saknas	Låg	Medel	Hög
Etiska aspekter	Ej angivna	Angivna		
Resultat				
Frågeställning besvarad	Nej	Ja		
Resultatbeskrivning (redovisning, kodning etc)	Saknas	Otydlig	Medel	Tydlig
Tolkning av resultatet (citat, kod, teori etc)	Ej acceptabel	Låg	Medel	God
Diskussion				
Problemanknytning	Saknas	Otydlig	Medel	Tydlig
Diskussion av egenkritik och felkällor	Saknas	Låg	God	
Anknytning till tidigare forskning	Saknas	Låg	Medel	God
Slutsatser				
Överensstämmelse med resultat (resultatets huvudpunkter belyses)	Slutsats saknas	Låg	Medel	God
Ogrundade slutsatser	Finns	Saknas		
Total poäng (max 48 p)	p	p	p	p
Grad I: 80%				p
Grad II: 70%				%
Grad III: 60%				Grad

BILAGA IV Artikelöversikt

Författare/Land	Titel	Tidskrift/Artikel	Syfte	Metod	Resultat	Kvalitet
Alex, L & Hammarström, A. Sverige	Women´s experiences in connection with induced abortion- A feminist perspective.	Nordic college of caring sciences (2004).	Analysera kvinnors erfarenheter av abort ur ett feministiskt perspektiv.	Kvalitativ studie med intervjuer av 5 kvinnor 19-33 år ca en månad efter aborten.	Känsla av mognad och erfarenhet upplevdes efter aborten.	Grad I
Fergusson, D., Horwood, J & Ridder, E. Nya Zeeland	Abortion in young women and subsequent mental health.	Psychology and Psychiatry (2006).	Undersöka sambandet mellan att ha gjort abort och psykisk hälsa.	Kombinerad kvalitativ och kvantitativ med Intervjustudie med kvinnor i åldrarna 15, 16, 18, 21 & 25. Mätning av psykisk hälsa vid 16 år användes Diagnostic Interview schedule for children (DISC) och vid 18-25 år användes Composite International Diagnostic Interview (CIDI.	De som genomgått en abort har sämre hälsa i form av depression, ångest och självmordstankar.	Grad I

Författare/Land	Titel	Tidskrift/Artikel	Syfte	Metod	Resultat	Kvalitet
Goodwin, P & Ogden, J. Storbritannien	Women´s reflection upon their past abortions: An exploration of how and why emotional reactions change over time.	Psychology and Health (2006).	Undersöka hur kvinnor upplever sin abort 1-9 år efter aborten.	Kvalitativ metod med intervjuer med 10 kvinnor 1-9 år efter aborten.	Både positiva och negativa känslor beskrevs som hade förändrats med tiden.	Grad I
Halldén, B-M., Christensson, K & Olsson, P. Sverige	Early abortion as narrated by young Swedish women.	Scandinavian Journal of Caring Sciences (2009).	Belysa betydelsen av att ha gjort en abort bland unga svenska kvinnor.	Kvalitativ metod med intervjuer med 18-20 åriga kvinnor 2-6 veckor efter aborten.	Kvinnorna hade olika upplevelser och känslor efteråt men de flesta kände skuld över att ha tagit livet av ett levande barn.	Grad I
Kero, A., Högberg, U., Jacobsson, L & Lalos, A. Sverige	Legal abortion: a painful necessity.	Social science & medicine (2001).	Öka kunskapen om den psykosociala bakgrund och nuvarande levnadsvillkor för svenska kvinnor före och efter aborten.	Kvantitativ och Kvalitativ metod. 211 kvinnor svarade på en enkät och sedan intervjuades 3 kvinnor.	Positiva och smärtsamma känslor framkom såsom ångest, lättnad, sorg och skuld.	Grad II

Författare/Land	Titel	Tidskrift/Artikel	Syfte	Metod	Resultat	Kvalitet
Osler, M., David, H & Morgall, J. Danmark	Multiple induced abortions: Danish experience.	Patient Education and Counseling (1997).	Undersöka om kvinnors känslor efter abort är samma första, andra och tredje gången de gjort abort.	Kvalitativ metod. Intervjuer med 50 kvinnor efter deras första abort, 50 kvinnor efter andra aborten och 50 kvinnor efter tredje aborten.	Känslorna som förekom vid andra aborten hade varit samma som vid första. De flesta kvinnors känslor efter tredje aborten var inte känslomässigt jobbiga.	Grad II
Shahnaaz, S. Sydafrika	Experiences of induced abortion among a group of South African women.	South African Journal of Psychology (1997).	Undersöka kvinnors erfarenheter efter inducerad abort.	Kvalitativ metod med intervjuer med 5 kvinnor som genomgått en abort för upp till tre månader sedan.	Blandade känslor framkom såsom både positiva och negativa.	Grad I
Söderberg, H., Janzon, L & Sjöberg, N-O Sverige	Emotional distress following induced abortion: A study of its incidence and determinants among aborteen in Malmö, Sweden.	European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology (1998).	Att studera förekomsten och faktorer av känslomässig stress efter abort.	Kvalitativ metod. 854 kvinnor i Malmö intervjuades vid olika abortinstitutioner upp till ett år efter aborten.	De kvinnor med känslomässig stress visade sig vara ensamstående, saknar stöd från sin familj och vänner, negativ inställning till abort eller religiös.	Grad II

BILAGA V Exempel på innehållsanalys enligt Graneheim & Lundman (2004)

Meningsbärande enheter	Kondenserad översättning	Kod	Subkategori	Kategori
I just felt so relieved that it was all over... that i didn't have to worry about this unwanted pregnancy any more	Jag kände mig så lättad att allt var över...att jag inte behöver oro mig för denna oönskade graviditet längre.	Kände lättnad över att den oönskade graviditeten var över.	Lättnad över avslutad graviditet.	Lättnad
It felt wonderful, that the whole circus was over...It wasn't relief over getting rid of the child...It was just that all the trouble was gone	Det kändes underbart att hela cirkusen var över...det var inte lättnad över att bli av med barnet...det var bara att alla problem var borta.	Cirkusen var över och lättnad kändes över att ha blivit av med problemen.	Upplevdes vara problemfri.	Lättnad
The period immediately after, I did have to deal with a lot of guilt.	Perioden omedelbart efter måste jag ta itu med en massa skuld.	Ta itu med skuld.	Bearbetning av skuld.	Nedstämdhet

Meningsbärande enheter	Kondenserad översättning	Kod	Subkategori	Kategori
...she had arranged her abortion very quickly and felt that she now regretted her decision.	...hon hade ordnat sin abort väldigt snabbt och kände att hon nu ångrade sitt beslut.	Snabbt beslut om abort gjorde att hon ångrade sig efteråt.	Ångest över beslutet.	Nedstämdhet
When I woke up there was an immediate sense of loss.	När jag vaknade fanns en omedelbar känsla av förlust.	En omedelbar känsla av förlust.	Förlust.	Sorg
I feel surer of myself since I got through all this, so I think I can take more responsibility for just about anything.	Jag känner mig säkrare på mig själv eftersom jag gick igenom allt det här, så jag tror att jag kan ta mer ansvar för vad som helst.	Känner sig säkrare på sig själv, kan ta mer ansvar	Mognad.	Självförtroende